

Sabers, coneixements, reflexions, denúncies, lluites i alternatives

Belém do Pará, 30 de gener.- Moltes activitats han estat protagonitzades per les organitzacions de dones dels diferents països en el context dels diversos eixos, tant en qualitat de expositores com d'organitzadores i dinamitzadores.

En relació amb les activitats dutes a terme per la Xarxa Mundial de Dones i la Xarxa Llatinoamericana "Dones Transformant l'Economia", el dia 28 es va realitzar una xerrada sobre "Pesticides a l'Amèrica Llatina: costos ocults del model agroexportador, impacte en les dones". L'esdeveniment va ser impulsat per l'organització ANAMURI (Associació Nacional de Dones Rurals i Indígenes) de Xile. En una primera intervenció es parla de l'actual model de producció agrícola predominant que genera una creixent industrialització de l'agricultura que agreuja encara més els danys al medi ambient, aprofundeix les desigualtats socials i l'explotació de la força de treball. Un model que a la recerca de la competitivitat i el lucre, molt agricultors van passar a fer ús dels agrotòxics, herbicides, llavors transgèniques i tecnologies considerades modernes. Les grans empreses transnacionals van ampliar el seu control sobre l'agricultura, fins i tot amb el perjudici de les condicions de vida de la població rural i amb l'adopció de condicions de treball injustes i precàries, que afecten principalment les dones i l'agricultura familiar pagesa i indígena.

Davant d'aquest model de producció es presenta una alternativa, la sobirania alimentària, bandera de lluita de la Vía Campesina, que planteja el dret dels pobles, països i estats a definir les seves polítiques agrícoles i alimentàries, així com protegir la seva producció i cultura en l'àmbit de l'alimentació. La prioritat se centra en la producció local d'aliments i l'accés a l'aigua, als recursos naturals a la terra i a les llavors. S'ha de visibilitzar l'important rol que tenen les dones en la producció, transformació i conservació d'aliments. Les dones pageses proveeixen entre el 60 i el 80% de la producció alimentària dels països més pobres i al voltant del 50% mundialment.

També es van sentir diferents testimonis d'organitzacions de dones que en els seus països estan afectades pels efectes dels agrotòxics però que han generat un moviment de resistència que defensa els drets de les dones. És el cas d'ANAMURI a Xile i CONAMURI a Paraguai.

Els agrotòxics són responsables de les intoxicacions dels/de les treballadores/treballadores del camp. En els països del Sud els agrotòxics són utilitzats de forma indiscriminada, sense control, fins i tot productes prohibits o d'ús restrictiu a països del Nord.

Maria Cartagena, treballadora assalariada agrícola temporera responsable d'ANAMURI a la Tercera Regió (Xile). Maria explica la seva experiència de lluita per un treball sense verins: "No als plaguicides". En el seu territori, quasi un desert, sense a penes aigua, l'agricultura intensiva del raïm per a l'exportació, que ella denomina "or verd", usa de forma indiscriminada plaguicides; moltes vegades es vessa el líquid sobre el raïm i altres ni tan sols se n'adonen perquè no es veu el producte. Dones cremades pels efectes dels agrotòxics mentre fan la collita. Els efectes dels plaguicides: danys al sistema nerviós, respiratori, immunològic, renal, malformacions en el fetus, càncer, esterilitat, avortaments involuntaris... Maria va explicar que, tot i amb grans dificultats per la repressió i els acomiadaments, treballen incansablement perquè cada treballadora sigui capaç

d'exigir contracte, salut, salari just i previsió social. Ella mateixa, després de treballar-hi durant 28 anys, ha estat acomiadada com a represàlia sense tenir dret a cap prestació social ni pensió.

Magui Balbuena de CONAMURI a Paraguai, dona guaraní, conscient i lluitadora per la dignitat de la dona i el poble. Una llarguíssima llista de dones que han lluitat i que lluiten per la defensa del seu poble, però en especial de les dones. Magui és dirigent de la Coordinadora Nacional de Dones Treballadores Rurals i Indígenes del Paraguai.

Al Paraguai, amb el vist-i-plau de la dictadura militar, es va produir en els seus darrers anys un avanç dels transgènics, del monocultiu, dels biocombustibles. Magui ens explica amb tot detall els efectes nocius de la plantació massiva de la soja transgènica i la utilització de plaguicides o agrotòxics i fertilitzants. Una de les més grans amenaces per a la humanitat és la pèrdua dels recursos genètics, de la diversitat biològica o Biodiversitat i el foment d'una cultura de consum que porta, entre altres conseqüències: desforestació massiva i degradació dels sòls, contaminació de varietats natives i criolles, concentració de la terra, monocultius d'alt risc per la uniformitat genètica, privatització de la vida.

CONAMURI aixeca la bandera de la lluita contra el model de producció agrícola que es basa en el latifundi i en l'ús indiscriminat d'agrotòxics i llavors transgèniques, que destrueixen el medi ambient i causen malalties i mort. Les dones són en la seva majoria les responsables del maneig, de la producció i la millora de les llavors de diferents varietats, són transmeses a través d'un circuit horitzontal d'informació, basat en la solidaritat i en les relacions de reciprocitat tan comuns en les comunitats rurals. En l'actualitat estan proposant una llei que completi les normes ja vigents en el Paraguai sobre l'ús dels agrotòxics.

Un repte i un desafiament ens van deixar: quins productes arriben a la nostra taula? Coneixem la seva procedència? Som conscients dels efectes perversos que els agrotòxics han produït? Com ens podem sumar a aquesta lluita de les dones rurals pageses i indígenes?

Montse Benito
Junta Federació Catalana d'ONGD